מה אכל: ולרב נחמן חייב דהא איקבע איסורא • דהא היו ב' התיכות פעיקרא ואחת מהן דחתה של איסור: איתיביה רבא לרב נחמן ס' והא כוי וספק בן ס' וספק נדה לא הוי כל אחת ב' התיכות ולא מצית למימר איקבע איסורא והתיבין באשם תלוי: השוחט אשם תלוי בחוץ • אשם תלוי ספק הוא אם הוא קודש או חולין שאם אכל חלב הוי אשם קודש ואם שוחט אכל הוי חולין: ר' מאיר מחייב להביא אשם תלוי דספק קודש שחט בחוץ אלמא הוי מאיר לא בע' קבועותא דמחייב אפי' בהתיכה אותה: וחכמים פוטרים: דבעו קבועותא: ואמאי אל"ל דהא ר' מאיר הוא ליטמא ליה נמי ר' אליעזר הוא: אין הכי נמי מצי אמר אלא דא קס"ל דר' מאיר קאי בשיטת ר' אליעזר ולא בעי קבועותא לאיסורא: באינו לחלוקת ר' אליעזר וחכמים דפליגי בחתיכת דמיקרבן אדם אשם תלוי בכל יום מביא קרבן אשם תלוי נמי על זו • ולחכמים דאמרי אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שודאי *) כדת דשגגתו חטאת הוא כיון דאין זדונה כרת דספק שוגן הוא אין מביאין עליה אשם תלוי לר' אליעזר מאי איריא כי אכלה דמביא אפילו כי לא אכלה נמי מצי מביא דהא תנן ר' אליעזר בי': אמר רב אשי • הא' דקתני ואכלה ר' אליעזר דבבא בן בוטא הוא: דתנן אלא אמר לו חסדאי: שלא תביא אשם תלוי: עד שתכנס לבית ספק: עד שתעשה דבר שיש בו ספק חיוב חטאת הייינו כגון אכל חתיכת ספק חלב ספק שוגן או ביצא בה חדרי אמרו לו הייבו ר' אליעזר הילך קאמר ואכלה דהייבו בית ספק חיוב חטאת והא' דבבא בן בוטא בפירקא בתרא הוא: אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מחנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחד יום מן שנה ביום הכפורים אחר יום כ' יודע הוא בעצמו שאתחל חטא והיום עדין לא חטא • אמר המקום הזה אילו היו מכניסין לי הייתי מביא אפי' ביום שאחר יום הכפורים אלא אמר לו אשתקן כו' כדאמרן:

בא ישראל ואכל את הראשון • חייב דבשעה שאכל חד ב' חתיכות: ור' מחייב • דקסבר איקבע איסורא: אכל את הראשונה בשונג ואת השניה במזיד חייב • אשם תלוי על הראשונה שבשעת שגגה ב' חתיכות הוי: את הראשונה בשונג ואת השניה אלא התיכה בשונג פטור • דבשעת שגגה לא הוה אלא חתיכה אחת: ור' מאיר מחייב • ס"ם דמעיקרא הוי ב' חתיכות ואיקבע איסורא • חייב דהא בשעת אכילתן לא הוי ב' חתיכות: אלא שאם אתה אומר פטור השני קבעתה הראשון בחטאת • (שהוי א') [שהוא וראי] כיון דהשני פטור. ש"מ הוא אכל חתיכה השוטן וחברו אכל חתיכה של חלב וחייב חטאת ואינו כן שאין יודע איזו אכל • ומני הא סיפא: אי ר' מן דין ומן הדין הוא • דשני לחייב דהא את ליה איקבע איסורא מעיקרא: ואי רבנן • שני אמאי חייב: משום דלא איקבע ראשון בחטאת נימא לשני דפטור איתלן לעזרה • דאשם תלוי דידיה כמי הוי ראשון דהא איתא שני אשם תלוי דאפילו שלא מן הדין: ג) ר' אליעזר היא סתגדב אדם אשם תלוי בכל יום • דתניא (וכך) דבון כך ובון כך מצי אייתי אשם תלוי ואתני: אי אכל ראשון שוטן הוא אכל חלב תיתיר ליה הוא אשם לכפרה ואי לא נהוי נדבה: ר' אומר אומר אני כשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת • כשאכל ספק חלב ונודע לו שספק חלב אכל וחזר ואכל ספק חלב ונודע לו שודאי חלב אכל כיון דבאחרונה הוה ידיעה הדאי מביא חטאת על כל אחת ואחת וכשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: כאן שנה ר' ידיעות ראשונות ידיעת ספק מחלקות לחטאות • אע"ג דידיעות ראשונות ידיעה דאי הויא דבהו ראשונה דספק מחלקות נמי לחטאות ולהכי קאמר כשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: ורבא אמר ידיעת ספק אין מחלקת לחטאות כלל • אלא הכי קאמר הכי קתני כשם שהיה ידיעה הדאי בעלמא ביכ כל אם ואחת כך אם היתה לו ידיעת ספק מש"ה מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת אבל לא תטבע דידיעת ספק מחלקת להטאות • אלא מביאה לך דידיעת ספק אינה מחלקת לחטאות וחטאת אחת מביא על ידיעה אחרונה דראיה א"כ אמאי מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת ותתניא כללו כו': אלא מפרנה אבל כוית חלב לפני יוה"כ כוית אחר לאחר יוה"כ בהעלם אחד: ויוה"כ בפקום אשם תלוי • כדתנן בפירקין בתרא חייבי אשמות תלויין אחר יוה"כ פטורין וכיון דבמקום אשם תלוי קאי ואי יוה"כ ודי כידיעת ספק דבי נמי כיון דאחרת דידיעת ספק מחלקת הכי נמי דמביא ב' חטאת דכשם שמביא אשם תלוי על כל אחת ואחת: הא בהעלם אחד אכילתן ובהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת: א"ל אביי מאן לימא לן דכי מכפר יוה"כ • בפקום אשם תלוי אע"ג דלא מחייבי ליה דבהו ראשונה דספק מחלקות נמי לחטאות דמיהו אמר חייבי מיתות וכריתות הדדי ולא הדדי עשה ולא תעשה לבעלים דאכל דלמא הוא דמחייבי ליה דספק אכל דוא דמכפר והכא לא אתחייבי ליה: א"ל תראורא • עצל: הדדי ולא הדדי תנן: בפרקן קמא דשבועות שאר חייבי מיתות וכריתות הדדי ולא הדדי עשה ולא תעשה יוה"כ מכפר אע"ג דלא מחייבי ליה: מה אילו אכל כוית חלב שחרית ביוה"כ וכוית חלב בפנחה הכי נמי דמחייב ב' חטאות: (רמיתו) דמקצת יום שכיניתה ביוה"כ דמכפר עליה בפקום אשם תלוי וליהוי כספק ידיעה בנתים ולחייבי ב' חטאות דגן ל"ל דלא בהעלם אחד הוו: אמר ליה אביי • ומנלן דיוה"כ דכל שעה ושעה מכפר דאפילו מקצת יום כלומר דליהוי ידיעת ספק דילמא לא מכפר עד דאיכא כולי יומא בלא חטא • א"ל רבא תתרוא • הרי שבאת כו' דאמר' מקצת יום מכפר ולדבריך לייחיב ב' חטאות וכן נמי בין אכילה לשתיה א' אישור דלא הוה שהות שהותא וכיפר עליה הוה • פורתא דיוה"כ בפקום אשם תלוי קאי דקתני אין חייב כו' ז אמרי כי אמר ר' דיוא • ידיעת ספק מחלקת לחטאות לר' כדקאמר כאן שנה ר' והא דקתני אינו חייב אלא חטאת אחת רבנן הוא דלית לחו ידיעת ספק מחלקת לחטאות: הוא מדסיפא ר' דיוא דקתני שהוה צריר אי מדרישא מפור • דאינו עשוי לשתיה אלא לסיבוב ואינו משיב את הנפש אלמא רישא נמי ר': אמרי לא סיפא ר' ורישא רבנן • ולא קשיא • אכל דוחס • מחקדש אכל למחר מחקדש אי נהנה מחקדש היום ונהנה למחר אי אכל היום ונהנה למחר אי למפרע ואפ' מיכן ועד ג' שנים שלא השלים לשוה פרוטה עד ג' שנים • מנין שמצטרפין זה עם זה • לפרוטה ולמעילה ל"ל המשלו מעל ריבה • ואמאי • מצטרפין לחייבו קרבן מעילה הא הוה יוה"כ בנתים וכיפר עליה יוה"כ בפקום אשם תלוי וליהוי כספק ידיעה ונימא דספק ידיעה מחלקת ולא מצטרף איסורא ולא ליחייב קרבן מעילה: אמרי משום הכי מצטרף דלא מכפר עליה יוה"כ דכי מכפר על מסנוגא לא מכפר • ואכל דוחס ואכל למחר מסנוגא הוי דמחייב קרן וחומש ואשם ואמסנוגא לא מכפר • ואב"א כי מכפר יוה"כ אכולה שיעורא כגון אכל כוית חלב לפני יוה"כ הכא פורתא מחצי זית אכל לפני יוה"כ דהילכך לא מכפר: וכן אמר ריש לקיש • כר' יוחנן כרבא: בשלמא לר' יוחנן • דמוקים לה דהוה ליה ידיעות ודאי בין כל אחת ואחת • דאינו דקא תלי ליה ר' בברייתא לאשם בחטאת דכשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת כשיש ידיעה ודאי בינתים: אלא לריש לקיש • דאמר דשנה ר' דידיעת ספק מחלקת לחטאות כדאמרן כשהו' ידיעת ספק בינתים וידיעה ודאי בפקום אחטאת אשמה לן דמביא אשם תלוי על כל אחת ואחת והכי איבעי ליה לסיפא כשם שמביא אשם תלוי על כל אחת ואחת דמסיק אמר ר' אמי אמר ר' אלעזר אם אמר מר חלק כולו ואמאי חייב הא לא הויא שוב בשני ושכח שהילך בראשון ולא ידע שהוא אשם ודאי: דת"ק סבר מקצת ידיעה כבולה דמביא ור' שמעון סבר לא אמרינן מקצת ידיעה כבולה ידיעה ופטור: אמר מר חלק כולו ואמאי חייב הא לא הויא ידיעה

*) דבני רבנן אלו אינו מוכן דלכאורה פטור דטעם דכגון מעוה לו דבעינן דיסי' איקבע איסורא אבל הטעם שכתב רבינו משום דלא מוי זדון כרת תמוה דה"כ בתיכה מבתי המיתה נמי וע"כ דכתוכה הוא דבעינן שיאכל דבר שבל וזדון איכא כרת וכדבר ל"ע •

ב) מיי' פ"ל מהל' שגגות הל' ו:
ג) מיי' פ"ב מהל' שגגות הל' ג ופ"ח הל' ס:
כא ד) מיי' שם פ"ח הל' ס:

עין משפט
נר מצוה

יט א) מיי' פ"ל מהל' שגגות הל' ו:
ב) מיי' פ"ב מהל' שגגות הל' ג ופ"ח הל' ס:
כא ג) מיי' שם פ"ח הל' ס:

אדמוקמת כרבי שמעון פוטר בזו ור"ש בן יהודה פוטר בבולן משום רבי שמעון ואפילו בקמייתא אמר רבא הבא במאי עסקינן כגון שהלך בראשון ובשעת הילוכו בשני שכח שהלך בראשון ובהא פליגי ת"ק סבר מקצת ידיעה כידיעה דמיא ור"ש סבר מקצת ידיעה לאו כידיעה דמיא. אמר מר הלך בראשון ונכנס וחייב ה) וטבל והלך בשני ונכנס חייב ו) זאמאי חייב הא לא הוי ליה ידיעה? אמר ריש לקיש הא מני רבי ישמעאל היא דלא בעי ידיעה בתחלה דר' יוחנן אמר אפילו תימא רבנן כאן עשו ספק ידיעה כידיעה, ז) סלקא דעתך כאן עשו והוא הדין לכל התורה כולה - קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן קשיא דריש לקיש אדריש לקיש, בשלמא דר' יוחנן אדר"י לא קשיא כאן עשו אבל בכל התורה כולה לא, מאי ס טעמא רבא גבי טומאה כתיב "ונעלם ממנו והוא טמא" ידיעה דאית בה נמי ספק חייב קרא אבל בכל התורה כולה כתיב "אז הודע אליו חטאתו" אי אית ליה ידיעה הוא דמחייב, אלא לר"ל קשיא, אדמוקים לה כר' ישמעאל לוקמה כרבי? הא קס"ל דר' ישמעאל נמי לא בעי ידיעה בתחלה, הא מתניתין היא דתנן רבי ישמעאל אומר ונעלם [ונעלם] (ממנו) שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש איצטריך, סלקא דעתך אמינא מקרא לית ליה, מנמרא אית ליה, קס"ל: מתני' חלב ונותר לפניו ואכל אחד מהן ואינו יודע איזה מהן אכל, אשתו נדה ואחותו עמו בבית שגג באחת מהן ואינו יודע באיזה מהן שגג שבת ויום הכיפורים ועשה מלאכה בין השמשות ואינו יודע באיזה מהן עשה רבי אליעזר מחייב - חטאת ר"רבי יהושע פוטר א"ר יוסי לא נחלקו על העושה מלאכה בין השמשות שהוא פטור שאני אומר מקצת (ח) ז) עשה היום ומקצת עשה למחר על מה נחלקו על העושה מלאכה בתוך היום ואינו יודע אם בשבת עשה אם ביום"כ עשה, או על העושה ואינו יודע מעין איזו מלאכה עשה שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר, א"ר יהודה פוטרו היה רבי יהושע "אף מאשם תלוי, ט) ר' שמעון ור' שמעון שאבי אומרים לא נחלקו על דבר שהוא ס) משם אחד שהוא חייב ו) על מה נחלקו על דבר שהוא משום ב' שמות שרבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר, א"ר יהודה אפילו נתכוון ללקוט תאנים וליקט ענבים, ענבים וליקט תאנים, שחורות וליקט לבנות, לבנות וליקט שחורות ר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר, (כ) ז) [אמר (ר"ש) חמיהני אם פטר בה ר' יהושע, א"כ למה נאמר "אשר חטא בה"? ז) פרט למתעסק: גמ' תניא א"ר אליעזר ז) מה נפשך: אי חלב אכל חייב אי נותר אכל חייב, אי אשתו נדה בעל חייב אי אחותו בעל חייב, אי בשבת עשה מלאכה חייב אי ביה"כ עשה מלאכה חייב, אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר "אשר חטא בה" עד שיודע לו במה חטא ורבי אליעזר האי "בה" מאי עביד ליה? מיבעי ליה ז) פרט למתעסק, ח) (במסה שבמשניות פיהמ"ל ר"ש שוודי ור"ש אומרים וכו' וכן פיהמ"ל נקמן כ') כ) [הוריות ס"ו] ג) [שבועות יח: הוריות ס' ד) הוריות ס'] ט) [ע' תוס' כמהדרין סב: ד"ה לפגריס]

שיטה מקובצת

ב) וחיזה ושנה ומבל: ג) חייב ואמאי חייב: דעתין אות ב' נמחק: ד) מקצת מלאכה ושאח: ה) שהוא משום שם אחר: ו) על מה נחלקו (אלא בדבר) [על דבר] כו' ע"ה כגון ספק (אפה) [קצר] ספק פחן וכן ספק תאנים ספק ענבים וכן נחבוין לזו ועשה ווי תשש לשון דהכי הוא ודאי דמוא מיירי דמחבוין לזו ועשה זו דאמא מייתי לה אבל אין יוקע לוסר דמיירי כלל בספק (אפה)(קצר) ובספק פחן דמוא לא איירי כלל דראי ובקיקים אנו לפרש מה שפי' דבה דכתיב בקרא בין אוחמאת בין אוריעה דלר' יהושע עד שמחבוין לחטא בה ולעת הזדיעה ידע בטח חטא דבתרוייהו אפר ר"י כדהגן בסתגי' במילתיה דת"ק דבעי דידע בטח חטא ובמילתיה דר"ש עד דמחבוין לחטא בה • תוס' ד: ז) פוטר ותמהני גליון כן גרס רש"י וגרס"ה ותרמב"ם לא גרס כן בפירוש המשנה תיבות אמר ר"ש ליש: ח) איכא ידיעה פוטאה ועל תיבות ידיעה גרשם עליו ק' לזרות כי לפ"ד הוא יתר: ט) ידיעה פוטאה ודאית: י) אע"ג דידיעה פוטאה ודאית: יא) שהוא משום שם אחר: יב) דבר ידיעת בית רבו אי: יג) רבו פרבי ועוד:

תוספות הב"ח

(ח) בתשנה שלמי תומר מקצת מלאכה עבה וכו' ואינו יודע לאם נכנסה: (כ) שם ור' יהושע פוטר מ"ל יהודה מתיכי לם סבר: (ג) רש"י ד"ה ומפי' וכו' ודאית כמ"ל ומה"כ מ"ה מלוכו נמי כו' בכיוסה לאחריתי שכח: (ד) ר"ה וכי יהושע וכו' נגמרא מדכתיב אחר:

נוסא (המאיר)
דאמר מאי התנאים באמרה אל ב' שיבין ולא נוקא אינה אחר אחר ואיכה לחזר ואל בא אחר ליכר את ראשון ואחר הלך בשני ונכנס לאחרון

נוסא
ב' איסורים טוענים לבנו ונינים חייבים חטאת ואינו יוצא אלא מדין דבר אחר

דברי המסביר ר"מ ור' יהושע

לא נחלקו על מה נחלקו